

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 210/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti HOPI SK s. r. o., Bratislavská 83, Pezinok, zastúpenej advokátom Mgr. Zdenkom Nováčkom, Brančská 7, Bratislava, ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 187/2014 z 30. januára 2015 a porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 27/2015 z 31. mája 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti HOPI SK s. r. o., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. októbra 2016 doručená sťažnosť spoločnosti HOPI SK s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 187/2014 z 30. januára 2015 (ďalej len „krajský súd“ a „uznesenie krajského súdu“) a porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 27/2015 z 31. mája 2016 (ďalej len „najvyšší súd“ a „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 23 Cb 82/2013 (ďalej len „okresný súd“) medzi žalobkyňou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) proti žalovanej [REDAKOVANÉ], (ďalej len „žalovaná“) o zaplatenie sumy 338 666,66 € s príslušenstvom podaním z 28. apríla 2014 okresnému súdu oznámila svoj vstup do konania ako vedľajší účastník na strane žalovanej. Vstup do konania sťažovateľka odôvodnila tým, že žaloba spochybňuje jej podnikateľskú činnosť, povest' a dobré meno, že disponuje dôkazmi a vedomosťami na podporu žalovanej a žiada spolu so žalovanou žalobu zamietnuť. Keďže žalobkyňa so vstupom sťažovateľky ako vedľajšieho účastníka do konania nesúhlasila, okresný súd podľa § 93 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku o prípustnosti rozhodoval a uznesením z 15. mája 2014 sťažovateľku ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej do konania nepripustil. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd uznesením napadnutým touto sťažnosťou uznesenie okresného súdu potvrdil. Dovolanie sťažovateľky proti potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu bolo odmietnuté sťažnosťou napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

3. Sťažovateľka v sťažnosti namieta zásah do jej označených práv vo viacerých rovinách a podstatu jej sťažnostnej argumentácie možno zhrnúť takto:

- sťažovateľka namieta, že okresný súd jej pred rozhodnutím o prípustnosti vedľajšieho účastníctva síce zaslal nesúhlasné stanovisko žalobkyne, uznesením však rozhodol o jej nepripustení do konania skôr (15. mája 2014), ako jej bolo podanie žalobkyne doručené (19. mája 2014), z čoho vyvodzuje porušenie princípu rovnosti účastníkov;

- ďalej sťažovateľka odkazom na relevantnú judikatúru najvyššieho súdu a ústavného súdu odôvodňuje existenciu jej právneho záujmu na výsledku konania na okresnom súde. Sťažovateľka uvádza, že predmetom konania na okresnom súde je nárok žalobkyne na úhradu faktúr žalovanej dodaných nápojov, ktoré boli uhradené cestou zápočtov žalovanej protifaktúr z vratných obalov, o ktorých žalobkyňa tvrdí, že ich neprebrala, čím žalovanej nárok na ich fakturáciu a započítanie nevznikol. Sťažovateľka je pritom zmluvným partnerom žalovanej a práve jej prostredníctvom boli vratné obaly odovzdávané žalobkyňi, čo však táto v konaní spochybňuje;

- sťažovateľka z uvedeného vyvodzuje, že má záujem na právnych a skutkových záveroch, na ktorých by prípadné rozhodnutie v neprospech žalovanej mohlo byť založené, keďže v prípade prehry žalovanej v tomto konaní do úvahy prichádza vyvodenie regresnej zodpovednosti od sťažovateľky;

- nezohľadnením týchto skutočností krajským súdom došlo podľa sťažovateľky k zásahu do jej označených práv. Najvyššiemu súdu sťažovateľka vytýka, že odmietol jej dovolanie ako neprípustné, keďže k jeho podaniu žalovaná nevyslovila súhlas, k čomu však neboli splnené podmienky, keďže dovolanie sa týkalo len rozhodnutia o vlastných právach sťažovateľky, a nie právach žalovanej.

4. Sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu sťažnosť na ústavný súd ešte 15. mája 2015, táto však bola odmietnutá ako neprípustná uznesením ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 489/2016 z 15. júna 2016. Dôvodom bolo zistenie, že sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu súčasne dovolanie na najvyšší súd. V nadväznosti na uvedené ústavný súd v záujme právnej istoty sťažovateľky zároveň poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutia (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09,

IV. ÚS 49/2010), v ktorých vyslovil, že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú.

5. V petite tejto sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv uznesením krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu, tieto zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Požadovala priznať aj náhradu trov konania. Podaním doručeným ústavnému súdu 21. decembra 2016 sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd dočasným opatrením uložil okresnému súdu zdržať sa prejednávania a dokazovania v predmetnom konaní, a to až do rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Obdobné právo zaručuje čl. 36 ods. 1 listiny.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd podľa ústavy) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom stanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podstatné sťažnostné námietky sťažovateľky smerujú k tvrdenému zásahu jej označených práv v sporovom konaní, kde žalobkyňa uplatňuje proti žalovanej pohľadávku na zaplatenie peňažnej sumy, pričom žalovaná tvrdí, že jej záväzok zanikol započítaním. Sťažovateľka je zmluvným partnerom žalovanej a okrem iného pre ňu zabezpečovala aj zvoz tovaru (vratných obalov), ktoré mala žalobkyňa prevziať.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

9. V zhode s už citovanou judikatúrou ústavného súdu a závermi ústavného súdu vyslovenými v skoršom uznesení o odmietnutí sťažnosti sťažovateľky (II. ÚS 489/2016) ústavný súd preskúmal prvotné uznesenie krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie

okresného súdu o nepripustení sťažovateľky ako vedľajšieho účastníka do predmetného konania. Krajský súd na odôvodnenie napadnutého uznesenia v podstatnom uviedol:

„Pre vedľajšieho účastníka je charakteristické, že vystupuje popri účastníkovi konania, na stranu ktorého sa pripojil. Popri navrhovateľovi alebo odporcovi ako vedľajší účastník sa môže zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku. O právny záujem vedľajšieho účastníka ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím vo veci môže byť dotknuté jeho právne postavenie alebo práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva.

Odvolačný súd sa po preskúmaní spisu stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre pripustenie vstupu vedľajšieho účastníka do konania. V tomto konaní uplatnený nárok vyplýva z rámcovej dodávateľskej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom a odporcom, pričom spoločnosti HOPI SK s. r. o. z tohto zmluvného vzťahu žiadne práva a povinnosti voči navrhovateľovi alebo odporcovi nevyplývajú. Rozhodnutím súdu o uplatnenom návrhu navrhovateľa preto spoločnosť HOPI SK s. r. o. nemôže byť dotknutá na svojich právach a povinnostiach a taktiež ním nemôže byť ovplyvnené jej právne postavenie ako zmluvného partnera odporcu, ktorý odporcovi zodpovedá za vracanie (dodávanie) tovaru (vratných obalov) na základe samostatnej zmluvy medzi nimi uzavretej.

Správnosť tohto rozhodnutia nie sú spôsobilé spochybníť ani v odvolaniach uvedené námietky odporcu a spoločnosti HOPI SK s.r.o., ktoré nemajú vplyv na doterajšie posúdenie (ne)existencie právneho záujmu vedľajšieho účastníka na výsledku konania ako zákonnej podmienky jeho vstupu. Pokiaľ ide o spornú otázku odovzdania vratných obalov navrhovateľovi, táto otázka môže byť predmetom dokazovania v predmetnom konaní len vo vzťahu k preukázaniu dôvodnosti uplatneného nároku navrhovateľa, z čoho zároveň vyplýva, že ani existencia zodpovednostného vzťahu medzi spoločnosťou HOPI SK s.r.o. a odporcom v danom prípade nezakladá právny záujem na výsledku konania.

Odvolačiu námietku, že rozhodnutie súdu bolo vydané predčasne, čím nebolo odvolateľovi umožnené vyjadriť sa k námietkam navrhovateľa zo dňa 6.5.2014, odvolací súd považoval v čase jeho rozhodnutia za právne irelevantnú, keďže odvolateľmi neskôr uvedené skutočnosti nemajú, a teda ani v prípade ich uplatnenia pred rozhodnutím súdu nemohli mať, vplyv na správnosť napadnutého rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.“

10. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, III. ÚS 142/2011). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený. Dôvodom odmietnutia návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

11. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky

súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

12. Ako z uvedeného vyplýva, ústavnému súdu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť právneho záveru všeobecného súdu v konkrétnej právnej veci ani výklad zákona, ktorý v konkrétnej veci aplikoval. Sťažovateľka však túto stabilizovanú judikatúru ústavného súdu opomína a sťažnosť uplatnila v podstate ako ďalší opravný prostriedok v systéme všeobecného súdnictva. Sťažnosť v podstate iba kopíruje dôvody, ktoré už sťažovateľka v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu uplatnila, a tieto stručne dopĺňa iba všeobecnými tvrdeniami, z ktorých vyvodzuje porušenie svojich práv. Účel sťažnosti je však v porovnaní s opravnými prostriedkami v systéme všeobecného súdnictva diametrálne odlišný, keďže táto sleduje výlučne ochranu základných práv a slobôd.

13. Krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu, keď dospel k záveru o neexistencii právneho záujmu sťažovateľky na výsledku konania, kde žalobkyňa požaduje od žalovanej zaplatať peňažnú sumu s príslušenstvom z titulu nesplnenia záväzku z dodávateľskej zmluvy uzavretej medzi nimi. Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnostnou argumentáciou a dôvodmi napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že jeho právne závery o absencii právneho záujmu sťažovateľky na výsledku konania sú jasné, zrozumiteľné, konzistentné a nemožno ich považovať za kolidujúce

s označenými právami sťažovateľky. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že záver krajského súdu nemožno považovať za svojvoľný či neodôvodnený a ani za taký, ktorý by popieral účel a zmysel vedľajšieho účastníctva v civilnom konaní. Krajský súd sa zároveň primerane a preskúmateľne vysporiadal aj s odvolacou argumentáciou sťažovateľky vrátane jej námietok týkajúcich sa neumožnenia vyjadrenia k námietkam žalobkyne, ktorá brojila proti vstupu sťažovateľky do konania.

14. Pokiaľ sťažovateľka vyvodzuje svoj právny záujem z obavy o jej povesť a dobré meno (podanie z 28. apríla 2014), takéto skutočnosti celkom zjavne nemôžu zakladať prípustnosť jej vedľajšieho účastníctva z titulu právneho záujmu na výsledku konania. Otázky prípadnej právnej zodpovednosti sťažovateľky proti žalovanej pre prípad jej neúspechu v sporovom konaní so žalobkyňou (do ktorého sťažovateľka chcela vstúpiť), sú pritom aj z pohľadu ústavného súdu príliš hypotetické na to, aby bolo možné uvažovať o existencii priameho právneho záujmu sťažovateľky na výsledku konania na okresnom súde. Inak povedané, záver krajského súdu založený na tom, že výsledok konania v spore medzi žalobkyňou a žalovanou nebude mať dopad na právne postavenie sťažovateľky, možno považovať za plne ústavne konformný. Vyvodenie prípadnej právnej zodpovednosti sťažovateľky voči žalovanej z ich zmluvného vzťahu nemôže byť predmetom konania (ani dokazovania) v konaní vedenom na okresnom súde medzi žalobkyňou a žalovanou. Navyše, z podanej sťažnosti a jej príloh nateraz nemožno vyvodit', že takáto zodpovednosť je uplatňovaná.

15. Sťažovateľkou citované nálezy ústavného súdu týkajúce sa právneho záujmu vedľajšieho účastníka na výsledku konania boli vydané v skutkovo a právne odlišných súvislostiach, a preto nemožno uvažovať o ich automatickej aplikácii aj vo veci sťažovateľky. Ústavný súd v tomto smere pripomína, že každá právna vec rozhodovaná všeobecnými súdmi musí byť aj v otázke prípustnosti vedľajšieho účastníctva posudzovaná individuálne a rozhodnutie musí byť založené na dôkladnom zhodnotení konkrétnych skutkových a právnych okolností. Tieto boli krajským súdom vo veci sťažovateľky riadne zohľadnené s tým, že sťažovateľka nepreukázala právny záujem na výsledku konania medzi

žalobkyňou a žalovanou, a tento záver bol ústavným súdom vyhodnotený ako súladný s požiadavkami, ktoré na všeobecné súdy kladú práva zaručené ústavou a dohovorom.

16. Sťažovateľkou namietaný zásah do práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy nevykazuje podľa ústavného súdu ústavnoprávny rozmer. Iste sa možno stotožniť so sťažovateľkou, že okresný súd rozhodol o jej nepripustení ako vedľajšieho účastníka skôr, ako sa vyjadrila k námietkam žalobkyne. Zároveň však platí, že okresný súd rozhodol poznajúc stanovisko sťažovateľky (z 28. apríla 2014), ako aj žalobkyne (zo 6. mája 2014) a ich procesné návrhy vyhodnotil v odôvodnení svojho uznesenia. Napokon k náprave nezohľadnenia následného vyjadrenia sťažovateľky k námietkam žalobkyne došlo v konaní pred krajským súdom, ktorý sa v napadnutom uznesení plne vysporiadal aj s odvolacou argumentáciou sťažovateľky, kde táto uplatnila všetky svoje argumenty v prospech vstupu do konania.

17. Ak sťažovateľka namieta aj zásah do jej základného práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, k tomuto nemohlo dôjsť, keďže toto právo by sťažovateľka v konaní medzi žalobkyňou a žalovanou mohla uplatňovať len v prípade, ak by s ňou bolo konané ako s vedľajším účastníkom. Keďže však ústavne konformným spôsobom sťažovateľka nebola pripustená do konania ako vedľajší účastník, nemožno rozumne uvažovať o zásahu do tohto práva.

18. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu

19. Napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu odmietol ako neprípustné, keď sťažovateľku nepovažoval za osobu oprávnenú na podanie dovolania. Otázkou vecnej správnosti napadnutého uznesenia krajského súdu sa preto najvyšší súd nezaoberal. Na odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyšší súd v podstatnom uviedol:

„Vo všeobecnosti platí, že vedľajší účastník sa zúčastňuje konania popri žalobcovi alebo žalovanom ako osoba majúca právny záujem na výsledku konania. Zmyslom vedľajšieho účasti je pomoc v spore niektorému z účastníkov. I keď má vedľajší účastník v konaní z procesnoprávneho hľadiska rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania, z hmotnoprávneho hľadiska je významné, že mu rozhodnutím súdu vo veci samej nemôže byť prisúdené právo alebo uložená povinnosť, ktoré tvoria predmet sporu...

Ustanovenie § 201 O. s. p. rozlišuje v podstate dva typy vedľajších účastníkov Prvým je vedľajší účastník, ktorý v konaní vystupuje popri navrhovateľovi alebo odporcovi v zmysle § 93 ods. 2 O. s. p. s rovnakými právami a povinnosťami ako účastník konania. Druhým je vedľajší účastník, ktorému z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania...

Rozlišovanie typov vedľajších účastníkov má význam pri posudzovaní legitímácie vedľajšieho účastníka na podanie opravného prostriedku. Bez ohľadu na súhlas hlavného účastníka môže vedľajší účastník podať odvolanie v prípade druhého typu vedľajšieho účasti, kedy sa hmotnoprávny záujem na výsledku konania neskúma. V rámci prvej skupiny vedľajšieho účasti však musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania, čo znamená, že vedľajší účastník môže podať odvolanie len v prípadoch, ak ho zároveň podá hlavný účastník, prípadne ak hlavný účastník s takýmto úkonom vyjadří súhlas. Ak by hlavný účastník súhlas nevyjadril, prípadne by ho odvolal, posudzovala by sa takáto situácia ako nesplnenie subjektívnej podmienky na podanie odvolania.

Situácia je obdobná aj v prípade mimoriadnych opravných prostriedkov, a teda vedľajší účastník ho môže podať len vtedy, ak ho zároveň podá hlavný účastník, alebo ak s ním tento vyjadril súhlas.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa dovolanie spoločnosti HOPI SK s.r.o. po jeho doručení súdu prvého stupňa, zaslal navrhovateľovi aj odporcovi, spolu s výzvou na vyjadrenie sa k predmetnému dovolaniu a predloženie plnej moci účastníkov konania v dovolacom konaní. Rovnako im bolo doručené aj doplnenie dovolania spoločnosti HOPI SK s.r.o., a to 4.5.2015 obidvom účastníkom konania cestou ich právnych zástupcov. Hoci odporca o dovolaní spoločnosti HOPI SK s.r.o. preukázateľne nadobudol vedomosť, s podaním dovolania súhlas neprejavil, ani sa nijako k tejto skutočnosti nevyjadril.

Vo vzťahu k prípadnému osobitnému zisťovaniu stanoviska odporcu dovolací súd uvádza, že to nebolo v danom prípade potrebné, nakoľko odporca je v konaní zastúpený advokátom, ako osobou znalou práva, ako aj s poukazom na vyššie uvedené doručenie dovolania (vrátane jeho doplnenia) odporcovi spolu s výzvou na vyjadrenie, na ktoré nijako nereagoval a v konaní vedľajšieho účastníka nepodporil.

Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže dovolací súd s prejavom vôle odporcu ako hlavného účastníka na podporu podania dovolania spoločnosťou HOPI SK s. r. o. nedisponuje, je zrejmé, že táto spoločnosť je subjektom, ktorý nie je oprávnený na podanie dovolania, preto jeho dovolanie ako podané niekým, kto na podanie takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku nie je oprávnený podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p., ako neprípustné odmietol. So zreteľom na odmietnutie dovolania pre jeho neprípustnosť, nezaoberal sa dovolací súd otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.“

20. Formovanie doktríny v otázke posudzovania splnenia podmienok prípustnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku smerujúceho proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu leží v rozhodujúcej miere na pleciach všeobecných súdov. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok smerujúci proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je spôsobilé vyvolať zrušenie alebo zmenu takéhoto rozhodnutia, čo predstavuje zákonom pripustenú výnimku z požiadavky na záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatných rozhodnutí. Dovolanie preto nie je generálne použiteľné a možno ho s úspechom uplatniť len vo výnimočných prípadoch. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte (čl. 1 ods. 1 ústavy) narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Najvyšší súd, ktorý stojí na vrchole sústavy všeobecných súdov, spravidla rešpektujúc takto vymedzený charakter dovolania posudzuje otázku prípustnosti dovolania v občianskom súdnom konaní skôr reštriktívne.

21. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmý dôvod, pre ktorý najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné (podané neoprávnenou osobou). Úvahy najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania podaného sťažovateľkou nie ako vedľajším účastníkom, ale ako osobou, ktorá sa chcela stať vedľajším účastníkom, avšak nebola do konania pripustená, sú z pohľadu ústavného súdu riadne odôvodnené a zodpovedajúce účelu a zmyslu citovaných procesných noriem vo väzbe na charakter dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Pokiaľ totiž žalovaná mala aj v čase dovolacieho konania záujem na vstupe sťažovateľky do konania, nepochybne mohla tento záujem vyjadriť aj súhlasom s jej dovolaním, ktoré podala práve proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o jej neprípustení do konania. Pokiaľ však žalovaná takýto súhlas nevyjadrila, postup najvyššieho súdu spočívajúci v odmietnutí dovolania sťažovateľky nemožno považovať za kolidujúci s právom na súdnu ochranu či spravodlivé súdne konanie.

22. Aj vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu preto ústavný súd konštatuje, že neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd sťažnosť prijal na ďalšie konanie. Tejto totiž chýbala ústavnoprávna relevancia, ktorá by takýto postup a rozhodnutie ústavného súdu odôvodňovali. V okolnostiach prípadu preto ústavný súd považuje postup najvyššieho súdu za ústavne akceptovateľný a primerane argumentačne zdôvodnený. Napadnuté uznesenie preto nemožno považovať ani za svojvoľné či arbitrárne. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu (rovnako tak nižších súdov) nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). V uznesení najvyššieho súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu.

23. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie rozhodnutí všeobecných súdov, vrátenie vecí

na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania). Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, o navrhovanom dočasnom opatrení ústavný súd nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2017